

НАТАША ВАСИЛЕВСКА - ТРАЈЧЕВСКА

ТИХУВАЊЕ НА СОНЧОГЛЕДИТЕ

ЛУБ "БЛАГОЈ ЈАНКОВ-КУЧЕТО" СТРУМИЦА

C 821.163.3-1
ВАСИЛЕВСКА-ТРАЈЧЕВСКА
Тихување

100063117

COBISS

НАТАША ВАСИЛЕВСКА – ТРАЈЧЕВСКА
ТИХУВАЊЕ НА СОНЧОГЛЕДИТЕ

Издава: Макавеј, Скопје

Наслов и автор: “Тихување на сончогледите”
од Наташа Василевска-Трајчевска

Рецензент: д-р Илија Велев

Печати: : 2-ри август, Штип

Тираж: 200 примероци

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека
“Св.Климент Охридски”, Скопје

821.163.3-1

ВАСИЛЕВСКА-Трајчевска, Наташа

Тихување на сончогледите / Наташа Василевска –
Трајчевска. – Скопје :

Макавеј, 2016. – 56 стр.

; 20 см. – (Полица Современа македонска поезија)

Молитвата како иљач и спас/Илија Велев:51-52.-

Био-библиографска белешка: стр.53

ISBN 978-608-205-398-1

l.Трајчевска, Наташа Василевска-види Василевска-
Трајчевска, Наташа

COBISS. MK-ID 100717066

Благодарност до градоначалникот на општина
Струмица Зоран Заев и Советот на општина
Струмица и до Стоматолошката поликлиника
“Ендомак” за финансиската поддршка на ова
издание.

НАТАША ВАСИЛЕВСКА - ТРАЈЧЕВСКА

**ТИХУВАЊЕ
НА СОНЧОГЛЕДИТЕ**

2016

*Моќта на царот се состои во
богатството и големиот број
поданици.*

*Моќта на тихувателот се состои
во изобилството на молитвата.*

Св.Јован Лествичник

СЕ ДУМАМ

(на татко ми Иван)

Сетики така се думам, се мислам
Се така се надевам, пусто
дека си некаде на убаво место,
дека меѓу сончогледи дремеш,
се тркалаш по ливади
низ треве и пресеки
низ грми и угари

Се така се надевам
дека сè уште береш вргањи и сончарки,
со сорчето пресекуваш гранчиња чаеви
ајдучка трева, лопен,
ригин чај и мајчина душичка

Се така се думам
се така пусто се надевам
дека тука си како пиле на буката,
сиркаш низ гранките багремови
си ги надгледуваш чешмите
со очи ги береш китките невен,
ги милуваш трендафилите

Се така пусто се думам
дали навечер идеш
да ја искосиш тревата,

прачките багремови да ги поткастриш
ги наводнуваш бавчите
жегата да не ги изгори

Пусто, се така се надевам,
се така се думам
дали не ги береш сончарките
оставаќи јас да ги пронајдам,
па задоволно се смешкаш од некоја бука
исполнет со мојата радост

Се така и се така се мислам
дали сè така треба да биде
дали сè така ќе биде
Дали навистина животот бил
плод на глогово дрво,
шипка во трње
Дали сè што се створило
мора да скапе, в земи да падне
да изгние

Сетки така било,
и сè било залудно
и сè бесцелно било
ако било без љубов задоено,
без љубов одгледано
А она што било љубено
во вечноста патувало
и во душата вечно останувало

ПОЖАР

Борови садиме на Преведена
Чамови прачки, од оган да се оградиме,
а чемерни пожари ни горат во душите
и понори ни ги чопкаат срцата.

Садиме ограда до небото, без сирка и
просирка,
а чавки ни ги колваат очите до умобол
Оган да не влезе, жарче да не самне
Како чички багреми сме наредиле.

Од пожари со смреки се браниме,
а огнот под пазувите ни се всадил
Џабе садиме, џабе ровови копаме
Чума ги замолча чучулигите.

Борови садиме на Преведена,
а борови прачки ни горат во душите
И катран од чешмурка се цеди
Ни се цедат душите во чомка чингова.

Под липи липаме, а борови садиме
Од пожар да се оградиме
О, боже при очи слепи сме биле
Огнот ни бил во душите.

АПОКАЛИПСА

Со испиени очи
на правдина Божја
Стојам
болно засведочена
на камена плоча
И тонам
Каде ако не овде
Кога ако не сега
И би темнина
Ден први

ПОТОП

Ќе врне

Како род пред истребување
во Коработ се прибираме
Молитвите ни се тажни
но празноверни

Во ниедно време
почнува невреме

Се смрачува, небото се затвора
водата ни е до колена и
како пчели во кош се туркаме
да влеземе, да се прибереме,
од поројот да се засолниме

Вода до пазувите

Клокоти, поткопува, руши
Вода во грлата ни баботи

Потоп е

А не веруваме дека неверни
ќе се удавиме

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased in the UK.

There is a growing awareness of the need to improve the lives of people with mental health problems. This has led to a number of initiatives, including the development of mental health services and the promotion of mental health awareness.

The aim of this paper is to explore the experiences of people with mental health problems who have been involved in the development of mental health services.

The paper is organized as follows. First, we describe the development of mental health services in the UK. Then, we describe the experiences of people with mental health problems who have been involved in the development of mental health services.

Finally, we discuss the implications of our findings for the development of mental health services.

Development of mental health services in the UK

In the 1950s, the majority of people with mental health problems were treated in hospitals. This was due to a number of factors, including the lack of community services and the stigma associated with mental health problems.

Over the years, there has been a move towards the development of community services. This has been driven by a number of factors, including the need to provide a more holistic approach to mental health care and the need to reduce the stigma associated with mental health problems.

The development of community services has led to a number of initiatives, including the development of mental health teams and the promotion of mental health awareness.

One of the key initiatives has been the development of mental health teams. These teams provide a range of services, including assessment, diagnosis, and treatment.

Another key initiative has been the promotion of mental health awareness. This has been done through a number of initiatives, including the development of mental health awareness campaigns and the provision of mental health education.

The development of mental health services in the UK has led to a number of improvements in the lives of people with mental health problems. However, there is still a need to improve mental health services further.

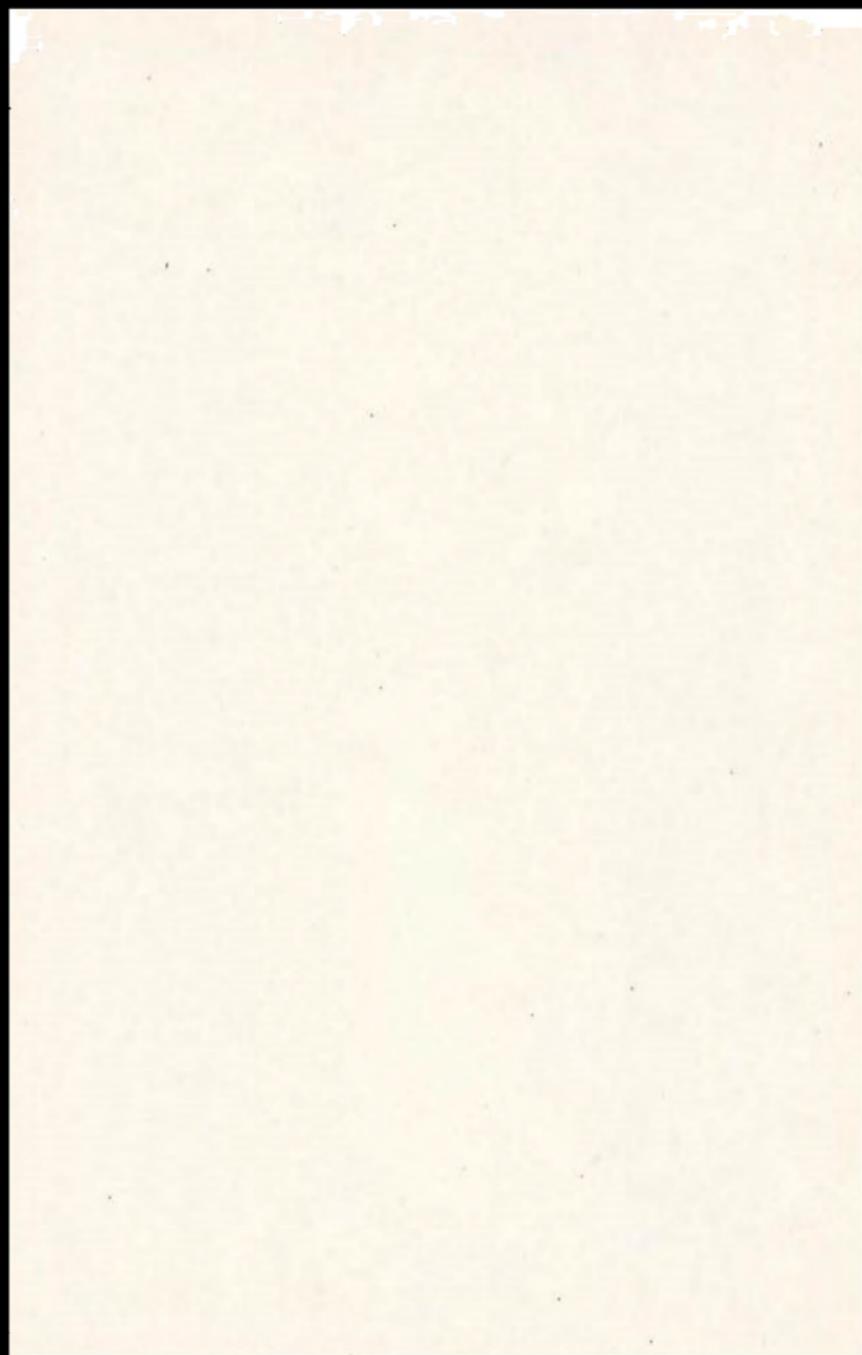
One of the key areas for improvement is the need to provide a more holistic approach to mental health care. This means taking into account the physical, psychological, and social aspects of a person's health.

Another key area for improvement is the need to reduce the stigma associated with mental health problems. This can be done through a number of initiatives, including the development of mental health awareness campaigns and the provision of mental health education.

Finally, there is a need to improve the funding of mental health services. This is because mental health services are often underfunded, which can lead to a number of problems, including the inability to provide a range of services and the need to wait a long time for services.

In conclusion, the development of mental health services in the UK has led to a number of improvements in the lives of people with mental health problems. However, there is still a need to improve mental health services further.

ТИХУВАЊЕ

ЌЕ СЕ РАЗБОЛАМ ОД ТИХУВАЊЕ

Кога ќе се разболам од тихување
побарај иљач од пчелите да ми донесат.
Побарај глог, мајчина душичка, ајдучка трева
Побарај лопен и глуварка, магарешки трн
и липа, вртипоп и нане,
босилек, вратика и тегавец...
Побарај од пчелите да ме лекуваат
сетики тие ми ја слушнале молитвата.

Кога ќе се разболам
ќе ми ја слушнеш ли тишината,
ќе ми ја разбереш ли светлината.
Од тихување ќе се разболам
оти само молчејќи можам да ти се
нарадувам.

Кога ќе се разболам од тихување,
кога молкот ќе ми ги умртви сите дамари
ќе разбереш ли дека сончогледите безгрешно
љубат.
Сонцето го милуваат, му се радуваат
без да го допрат, без да го поседуваат.

Но, јас ќе се разболам од тихување
оти и сега на заминување
не ти ги прочитавам погледите
дали ги љубиш сончогледите.

ПРЕД ЗАМИНУВАЊЕ

Ако се вознесеш пред моето заминување
ќе се заветам на тихување.
Во радост ќе те преболувам
и до непреол ќе ти се радувам.

Ако заминам пред да се вознесеш
ќе те заколнам на молчење,
во тишина да им беседиш на пчелите,
со шепот да ги расплакуваш.
Радувај се додека тревите тагуваат,
а остави сончогледите да ме оплакуваат.

Како светилник исправи се во болката
оти во вечноста веќе болки ќе нема.
Ако западнам во немир и очај
пушти ги пчелите да пасат на дождот
оти во дождот солзите
нема да им ги препознаам,
а ќе ти ја слушнам молитвата.

ПОЗДРАВ

Во еден стисок на раката
се собрал еден час и еден ден
се згрчил еден месец и цела година
се скамениле еден миг и една вечност

Во еден стисок на раката
болно се вгнездила суштината на еден живот
страотно се разбранувало едно постоење
молскавично се расплакало небото

Еден стисок на раката
не за поздрав ами за збогување
Еден стисок кој одзема сè,
а дава повеќе љубов од целата вселена

Еден стисок кој ветува верност
пријатно благоухание,
раѓа длабока верба, благоугодност
и бескрајни солзи на вечно покајание

Еден стисок на раката
еден невин поздрав
и повик на вечна љубов
заробена во трајно молчание

ПОМИЛУЈ МЕ

Господи,
кога Те повикувам
кога низ молитва во срцево те барам,
Исусе Христe,
кога душава покајнички
за Тебе рида, тогаш,
Сине Божји,
ја наоѓам вистината
на Твојата безгранична љубов
Со секое топче од бројаницата
Помилуј ме мене грешната,
вела
и суштината на моето постоење ја откривам-
дека
сè што е соединето со Тебе,
о, мој Боже,
спасено е!

ПАЃАЊЕ

„Беден е оној што паѓа, победен од него, пак, е оној којшто и другиот го повлекува со себе“,

Св.Јован Лествичник

Остави ме со плач и ридање
да го уништам секое чувство на гнев
оти како со меч рането е срцето мое
со тагата на љубовта Божја
Во умиление нека потече свежата вода
на благочестивите солзи
врз мојата богољубива тага

Не велам: Сочувај ме од пад,
оти и демонот е ангел
кој некогаш паднал

Дарувај ме со богопознание
за да се откажам од сопствената волја,
победувајќи го телото да ја победам
гордоста своја
Малата погибел е непотребна онаму
каде поголема се заканува

Не велам: Не дозволувај да паднам,
оти и кнезот на демоните е
паднат светлоносец

Само молим Ти сја
очисти го моето вештествено битие,
восоврши го преку дејството на калта

Не велама: Поштеди ме од паѓање, Боже,
но друг да не вовлечам со мене
во адот

МУДРОСТ

(на Старец Прокл)

Ми велиш умносрдечно помоли се,
но кој ќе ми ги слушне молитвите
ако пчелите деноноќно плачат на дождот.

Ќе ме услиши ли Сонцето
да ги возљуби Сончогледите,
ќе ги удостои ли со милостив поглед,
со копнежен збор и прошка.

Ми велиш, спиј кротко,
а го оставив сонот на полјаните
пчелите да го испасат за да го немам,
оти ми ги возмугува мислите
ми ги одзема последните иљачи,
последните булки на радост.

Не мудрувај, ми велиш,
а ме зарази со мудрост до заборава.

И те послушав во мракот.
Додека се думаш што да ми премолчиш
јас липам под липите во очај,
молејќи се да не ме одмине зборот
на твоето молитвено љубење.

ВЕЛИЧАЊЕ

Светли се, светли, Нов Ерусалиме
оти пред моќта твоја
сите пророштва ќе секнат
Лагите и болката и сите
извори на гнев ќе пресушат

Светли се, светли, Нов Ерусалиме
оти на почетокот беше словото,
а по словото беше потоп
оти словото не го оправдавме

Светли се, светли, Нов Ерусалиме
доме на невештествениот оган
чиј пламен нè очисти
и нè обдари со богопознание

Светли се, светли, Нов Ерусалиме
Пред крајот на светот
отвори ни ги портите
за во слава да те величаме

ПАТОТ ДО ГОЛГОТА

Ако го изодам патот до Голгота
ќе се промени ли нешто во тебе?

Заборави ми ги мислите,
а делата избриши ми ги од веков.
Заклучи ме во ковчег со заборав
и не пуштај ме надвор од портата
оти одвај ја пречекорив светлината.

Лесно се изодува патот до Голгота
гледајќи каде ме води разумот.
Тешко се носи леснотијата
кога знам дека тежината е благословена.
Измачи ме до непрегор
натовари ми ја сета мачнина на светов
оти само така ќе знам дека ме љубиш,
дека до заборав ме мислиш,
дека до болка ме преболуваш.

Ќе го изодам патот до Голгота.
На колена ќе го искачам врвот на смртта.
На распетие ќе те величам,
ќе те славам, о Боже,
о Татко мој милостив, сакан,
оти си ме благословил на страдање.

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased in the UK.

There is a growing awareness of the need to improve the lives of people with mental health problems. This has led to a number of initiatives, including the development of mental health services, the promotion of self-help and the development of community care.

The aim of this paper is to describe the development of a self-help programme for people with mental health problems. The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

The programme is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems. It is based on the principles of self-help and is designed to help people to manage their own mental health problems.

МАНАСТИР

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million, and the number of people aged 75 and over has increased from 4.5 million to 6.5 million (Office for National Statistics 2000).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the UK Government has set out a strategy for the 21st century (Department of Health 1999). The strategy is based on the principle of 'active ageing', which is defined as 'the process of optimising opportunities for health, participation in society, and security in old age' (Department of Health 1999, p. 1).

The strategy is based on three pillars: health, participation, and security. Health is defined as 'the state of being free from disease and disability, and having the capacity to enjoy life' (Department of Health 1999, p. 1). Participation is defined as 'the ability to take part in the activities of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1). Security is defined as 'the ability to meet the needs of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1).

The strategy is based on the principle of 'active ageing', which is defined as 'the process of optimising opportunities for health, participation in society, and security in old age' (Department of Health 1999, p. 1). The strategy is based on three pillars: health, participation, and security. Health is defined as 'the state of being free from disease and disability, and having the capacity to enjoy life' (Department of Health 1999, p. 1).

Participation is defined as 'the ability to take part in the activities of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1). Security is defined as 'the ability to meet the needs of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1). The strategy is based on the principle of 'active ageing', which is defined as 'the process of optimising opportunities for health, participation in society, and security in old age' (Department of Health 1999, p. 1).

The strategy is based on three pillars: health, participation, and security. Health is defined as 'the state of being free from disease and disability, and having the capacity to enjoy life' (Department of Health 1999, p. 1). Participation is defined as 'the ability to take part in the activities of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1). Security is defined as 'the ability to meet the needs of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1).

The strategy is based on the principle of 'active ageing', which is defined as 'the process of optimising opportunities for health, participation in society, and security in old age' (Department of Health 1999, p. 1). The strategy is based on three pillars: health, participation, and security. Health is defined as 'the state of being free from disease and disability, and having the capacity to enjoy life' (Department of Health 1999, p. 1).

Participation is defined as 'the ability to take part in the activities of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1). Security is defined as 'the ability to meet the needs of everyday life' (Department of Health 1999, p. 1). The strategy is based on the principle of 'active ageing', which is defined as 'the process of optimising opportunities for health, participation in society, and security in old age' (Department of Health 1999, p. 1).

МОНАСТИР

(во манастирот Св.Јован Бигорски)

Овој камен
некому товар, некому спасение
Овој камен
некому алфа, некому омега
Прв сведок на светлината,
одраз нејзин и глас
Овој камен
го чувствувам како дише,
како скрушено бревта
Бдееме меѓу бигорни ѕидини
Живи или мртви сеедно
Мислиме дека сме сами,
а духот Негов сеприсутен
ми шепоти тивко:
Моли се, но не за себе
за да не ти се скамени молитвата

ЗОШТО МЕ НАПУШТИ

Eli, Eli lama sabachthani ?

Само мислам дека ме напушти
или некоја темна сила
ми ги мати мислите во несоница?
Во недоумица те барам на беспакја.
А бесполезно те повикувам
кога знам дека ми ги слушаш и мислите,
ми ги допушташ лудостите,
за да ми ги простиш слабостите.

Eli, Eli lama sabachthani ?

Те повикувам, те барам неутешно во очај,
а во копнежни сомнежи умот ми тоне
и лунсам низ шума од заблуди.

Eli, Eli lama sabachthani ?

Прости му Боже на духот мој скршен
разреши ме од сновиденија.
Додека безумно заспивам на бденија
избави ми ја љубовта од искушенија.

Eli, Eli lama sabachthani ?

Зошто, зошто Татко
кога повеќе од сè и од себеси те љубев?

СОН

Утринувам со срце скрушено
со очи дремливи,
како слепец кој учи како да гледа
О, Господи, даруј ми ум
и услиши, Господи, глагол мој
Запри ги водите, запри ги реките
оти ги поткопаа темелите на црквата
Рано заспав и видов сон
Клокот на чешми,
рика вода под црквата
и лавовски усти
ги голтаат камењата
Сочувај ме од сонот,
од таа пајажина на нечисти мисли
Глаголи јазиче,
моли се да запре оваа
вонсетилна стихија
оти јаз се отвора под црквата
и пред телото да згасне
умот умира

ПРЕД ПОТОПОТ

Прегрни ме во твојата осаменост
со премудра простодушност.
Белким тогаш ќе ме одмине болката кобна
ќе се смири трепетот тажен.
Ќе замолкне ова оловно звоно
што клокоти како надојдена река.

Прегрни ме со молитвен спокој
и научи ме на небокопнежлив живот,
на богољубива ревност,
на стамена кроткост.

Во прегратка земи ме како дете,
како првороден агнец.
Благослови ме со крстен знак
додека пред портите баботи вода,
а птицата неутешно јачи во болка
оти татни тлото пред потопот што иде.

ВОСКРЕСЕНИЕ

Валканите бранови на сонот
ги затвораат очните капаџи
Згаснувам како денот,
како восок од мал оган се топам
Ме завладува стравот,
на суетата тој пород лажен
Зачувај ме, Боже, од неверие
Не давај да се расколебам
во ова глуво доба на ноќта,
да не би да се расонам поспана
во празнословие
Камшикувај ме со името Твое
додека на последната труба
воскреснувам со мртвите

ЌЕЛИЈА

(во манастирот Св.Јован Бигорски)

О, Господи помози...
О, Господи поспеси...
Се воплотила молитвата со каменот
и одекнува клепалото
меѓу четири зида
Удира дрвото меѓу камењата
Прв сведок на светлината,
прв одраз и нејзин глас
Влегува умносрдечната молитва,
се протнува во секоја ќелија,
во секој камен се засведочува
Плачам пред бигорот
како пред ѕидот Ерусалимски
како на бреговите Вавилонски
кога седевме и плачевме
сеќавајќи се на Сион,
прашувајќи се дали светлината
знае дека векот и е
само еден ден

УНИНИЕ

- Спијат сончогледите
Спијам и јас
Разбуи ме од сонот разнишан
и нахрани ме со бесквасен леб
и горчливо билје
за да ја здогледам небесната Пасха
Спијат сончогледите,
а предолгото спиење ја отапува душата
Разбуди ме
изгасни ми ја жедта
и поведи ме по тесниот пат
до портата на умилението
Малаксани чемреат од умор,
сочувај ги Боже од униние
и будни нека итаат
кон најголемите висини
на целомудрието

СУДНИОТ ДЕН

Мракот го проголта сонцето
Ангелот е мртов
Еве ги
доаѓаат демоните
чекорат под небото
ги трупаат облаците
Ангелот е мртов
Лежи со скршени крилја
беспомошен пред Судниот ден
Ангелот е мртов
Мртва лежам и јас
Покриј ме со непребол
за болката
 да не ја чувствувам
Тонеме, Боже,
во Ахерон
а демонот на брегот не чека
Ангелот е мртов
Амин пред гробницата на Светот
Ангелот е мртов
Мртва лежам и јас

СТРАВ

Не плаши се од секој шум,
од секоја сенка
оти ќе потонеш во празнословие
оти стравот ќе ти ги одземе,
ќе ти ги ограби душевните првини
Не плаши се од секој трепет
оти стравот раѓа неверие
Не бој се и не се предавај
на очајание
за да не потонеш во
безумие
Зошто се плашиш да љубиш
кога завет имаме
другите повеќе од себеси да ги љубиме
и ако еден со друг се сакаме
тогаш и љубовта Негова
во нас е
совершена

ЕЛЕГИЈА ЗА МАЧЕНИЦИТЕ

*Над Свездата осамнува крвава Месечина
Се гасат во очај пламените свети
Под портата на стариот јавор*

Шепоти тишината глува
О, господе, имаме ли право
да риеме по светоста на изнемоштените
што корењата на дрвото ги чува

Гори олтарот на Светите
Се уриваат Едемските градини
врз бедемите на Градот

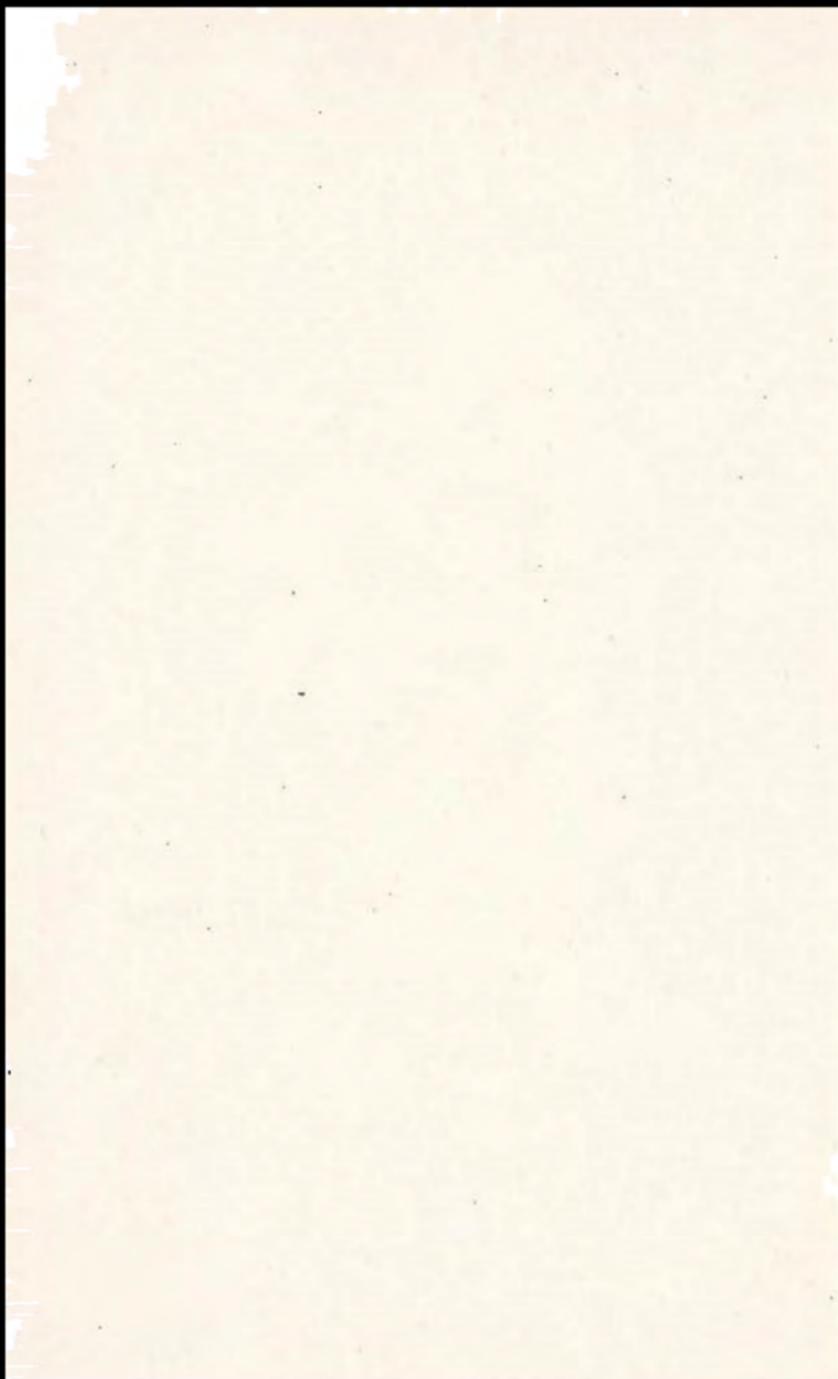
Умира рајот врз плеќите на денот
Осамнуваат крвави кошмари
Космички катаклизми ги рушат
темелите бескуќни
О, господе, имаме ли право
ние безгрешно вплетените
да сидаме Куќа од ѕвезди
врз огништа пеплосани
Да ткаеме среќни виделини
врз скршени небесни разбои

Четиринаесет илјади грла татнат
во Долината Тивериополска
Четиринаесет илјади безочни надежи

го врамиле крикот во кристални шуми
Четиринаесет илјади восочни зеници
догоруваат под порталот на Црквата
Четиринаесет илјади издлабени дупки
ја пополнуваат празнината

О, господе, ќе има ли доволно
вода во Водоча
Реката од очи да ја измие
Ќе прогледа ли некогаш Вадиоча
војските безочни да ги испие

СВЕТЛИНА

ЕЛЕГИЈА ЗА СТРУМА

Лебдиш на постела од свездена
прашина. Уморена, прегорена
Сонуваш брачна постела
Ти стврвна, ти страсна љубовнице

Бијат дамарите во семирот
како лилјан меѓу острици
Те лула виното како булка
те мами на крвави полиња

Рие демонот во мислата
Богот бара причина за пораз
Како Ева загризуваш измама
и порочна плукаш предавство

Се рушат ѕидините на Кулите
врз плеќите на мртвите шуми
Умира градот на свездите
и крвави очи ги матат водите

А нема кој да нè одбрани
од таткопредавници, од чемери
Од самоубиствени владетели
Од жени со усти расчепени

Ти Јудо Тивериополска
Во очите на Водоча, Вадиоча
со молитви гревот не ќе го измиеш
и бесовите не ќе си ги скротиш

Од четринаесетте илјади безочни
до Петнаесетте свештеномаченици
Од Александра до Самоила
гревот ти спие под камена плоча

Проклета да е клетвата таткова
Те надвјасала, те стигнала
Од гроба деветпати те дигнала
Те оковала во бршлени и понори

Ти немиросана, со клетви оросена
Трчаше Менадо бесна од Кулите
до Царштината, до Небиднината
Отровница в пазуви ти демнела

Ни Бог те прима, ни Демонот
Ни мрак во рајот, ни оган во пеколот
Те подига од каменот, од болат
До девето небо, непреболот

Те врзале врбите за бигори
и девет плочи на плеќи те сонуваат
ко страсна љубовница те милуваат
те омамуваат, па отфрлаат

Со векови немирна лунсаш по друмови
преку вселенски кошмари и понори
И удира бигорот во твоите дамари
оти клетвите се посилни од солзите неверни

ЦАРОТ Е МРТОВ

(на Александар Македонски)

Царот е мртов
пред освојувањето на светот
Бунтот лежи заробен
во камена шума
Полноќна молња во прегратка
на небото и земјата
ми го одзема гласот
И ми ја врзува душата
во јазол
Каде ли ќе бевме сега
да имаше уште малку живот
Ниедно пророштво
не рече дека ќе умрам
А сите прорекоа дека ќе заминам
Но ќе заминам како Бог
Радувајте се подмолни
Оти Царот е мртов
Пред освојувањето на светот

ПЕТНАЕСЕТ МАЧЕНИЦИ

На ридот под Сидот
осамнува крвава далечина
на среде ден изгрева полна месечина

Петнаесет ореоли над планината
Свезди ја крунисуваат темнината
Под усвитена земја дишат камбани
Во коски ријат петнаесет рани

Крварат триесет очи оросени
петнаесет булки недоносени
Под Сидини и дрвја пеплосани
петнаесет глави покосени

Под јаворот бигорна рана
Петнаесет свеќи во осама
И бие под билото камбана
во стаклена шума вековно заробена

Вселенски кандила го осветлуваат Градот
И црна врана демне во чадот
Крст на чело носат изневерени
и надежи на бесилка одерени

Гавран грачи час суден
Ут под јавор демне буден
Крв и гробој под крст се кријат
На фреска Светци мирно спијат

ИМПЕРАТОР

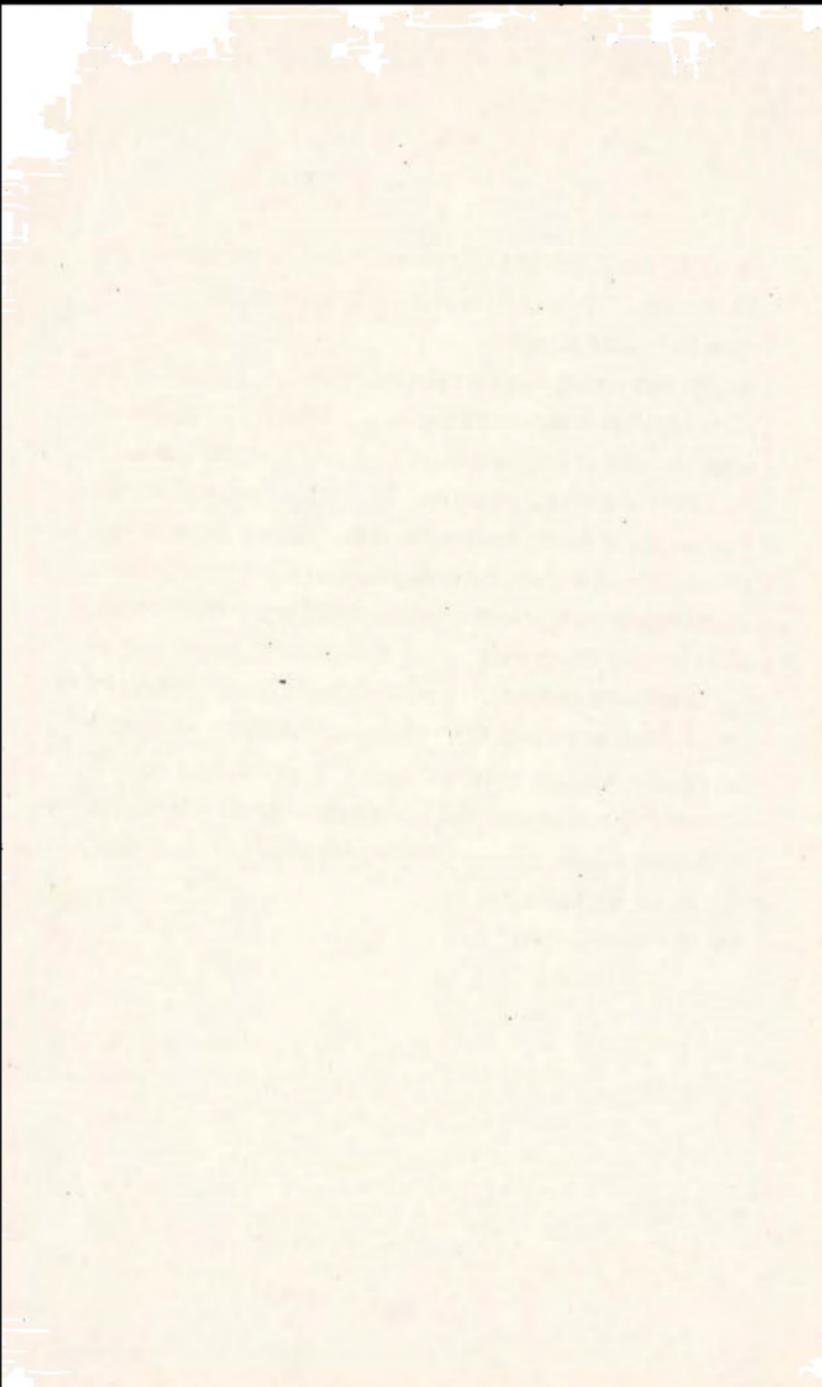
Се кршат камењата
Сидот се руши
Нема граници веќе
Нема ништо
Каде де продолжат надежите
кога патот е безнадежен
Удираат бранови
го ронат тлото
под мојата истоштена
бесмртност
Ги дигнав едрата и запловив
Потонав на дното
Но испливав
Го признав поразот
Но не го прифатив
Ја загубив свеста
и заминав без поздрав
за да се пронајдам себеси

КОГА СМРТТА ДОАЃА

Поривот ме облагороди
за уште едно постоење
На полноќ
ги отворив прозорците
кон бесмртноста
Ставив крај
на сите почетоци
Дури и на оние
кои сè уште не почнале
Затворете ги прозорците
Мрак нека го покрие
она што било и не било
Вревата го вознемирува
Мојот неспокој
Угаснете сè што свети
Време е за помрачување

СВЕТЛИНА

Ја убив свездената стража
Ти ли беше таа светлина
или халуцинација
на болно помрачување
што блесна како секавица
и се изгуби во тревите
Ништо не е како порано
Тревите не сјаат како порано
И гласот не е оној што беше
Одекнува во времето
и се враќа како ехо
на тажни сеќавања
Закопајте ме како Бог
во гробница од сончогледи
Сплетете ми венец од коприви
Нека ме боли
Да умрам во болка
не те сакам веќе

МОЛИТВАТА КАКО ИЉАЧ И СПАС

Во третиот свој поетски ракопис *Тихување на сончогледите*, младата македонска поетеса Наташа Василевска – Трајчевска како основно и автохтоно поетско кредо ја присвојува молитвата, тој возвишен внатрешен нагон, таа исконска човечка потреба, тој патетичен вознес на обраќање кон Бога, пред сè, како лична артикулација да се воспостави комуникација со надреалното, со трансцендентното, со она до кое не може да се допре без исклучителна моќ за општење со духовното во природата.

Но Наташа Василевска – Трајчевска не ја одбира обичната молитва за да измоли нешто секојдневно, или да допре конкретно до волјата на Создателот. Нејзината молитва самата по себе е лек, исцелителна билка, натприроден иљач за спас на душата и за светот што се измолкнува низ нејзината женска суета за превласт над иреалните супстанции во човековиот духовен свет. Токму во молитвата Василевска бара спокој, избавување од баналното, од овоземното, од бизарното, од сè што не може да се спореди со мирот во растреперената душа на поетесата, ја бара нирваната како чиста состојба на духовното, бара некое своевидно *тихување на сончогледите* во своето алтер его и во светот полн со зло и злоба, со клетви и проклетства, со лажни ангели и вистински демони. Таа својот поетски исказ му го потчинува на божественото во човекот, на некаква неприземна среќа која најдобро се доживува во молк и самотија, под скрамата на сонот каде што слободно може *во радост да преболува и до непребол да му*

се радува на животот кој во молитвата се воздигнува до метафизички димензии и својства кои поблиску ја допираат перцепцијата на цивилизационскиот концепт кон светот и создавањето.

Внушувајќи се длабоко во себе, Василевска – Трајчевска си ја слуша сопствената молитва како ехо кое, пак, има своевиден одраз во природата, а преку бојата и енергијата на сончогледите и до неговото превосходство – сонцето и до сета благодат што тоа ја зрачи во вселената. Поетесата најучтиво го моли Бога да ја ослободи од сновиденија и да не ја одмине зборот во молитвеното љубење.

Во циклусот во кој Василевска – Трајчевска им се обраќа на историјата, митологијата и религијата, таа се повикува на светците, односно на петнаесетте Тивериополски (Струмички) свештеномаченици и на четиринаесетте илјади ослепени Самоилови војници, со вера и надеж дека ќе ја совлада јансата, стравот од она што ги попрскало со крв светите страници од македонската голгота, од минатото кое го подвампирува безнадежот дали ќе има доволно вода во Водоча – реката од очи да ја измие, и дали ќе прогледа некогаш Вадиоча војските безочни да ги испие. Ќе се одбраниме ли од таткопредавници и од чемери? – се прашува поетесата, која и со својот најнов ракопис *Тихување на сончогледите* ја потврдува дарбата на несекојдневна и оригинална поетска фигура во современата македонска поезија.

Проф. д-р Илија Велев

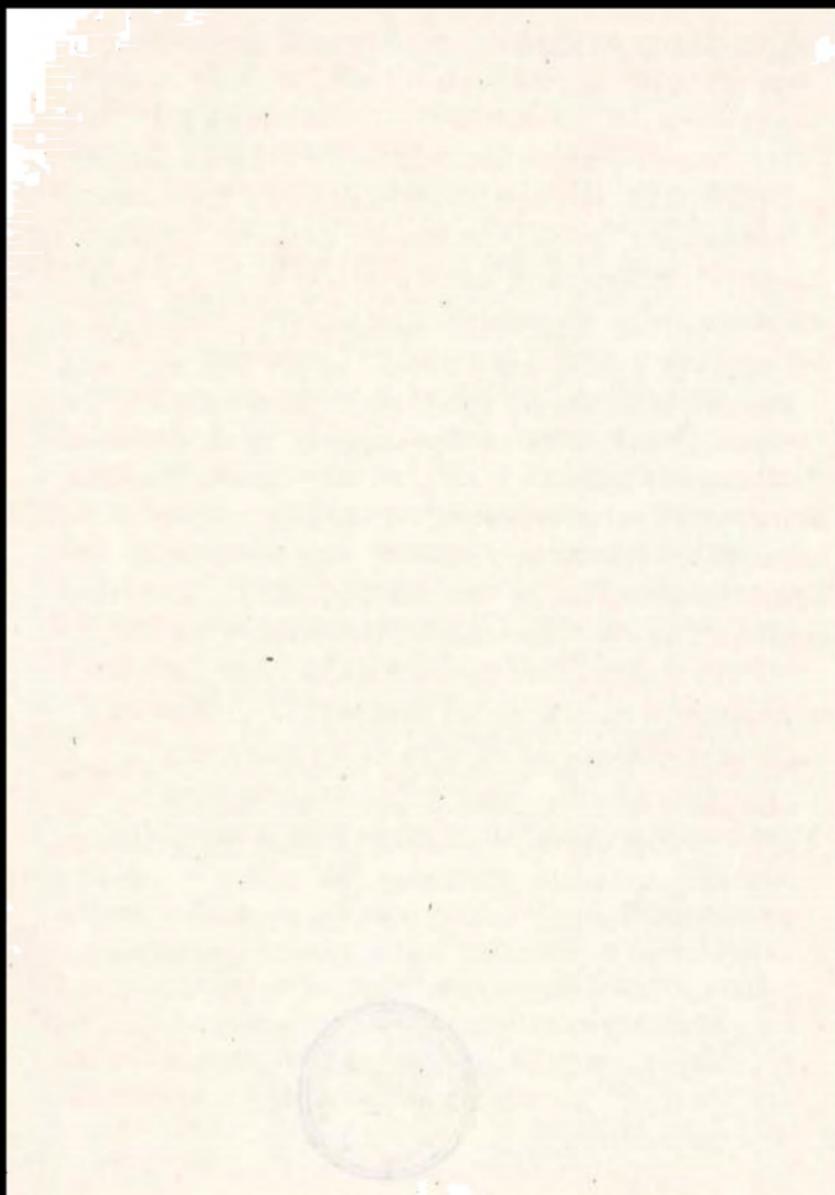
БИО-БИБЛИОГРАФИЈА

М-р Наташа Василевска – Трајчевска е родена на 28. јануари 1979 година во Струмица. Дипломирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, а магистрирала на Институтот за македонска книжевност во Скопје. Работи во библиотеката „Благој Мучето“ во Струмица.

Василевска-Трајчевска е автор на збирките поезија „Неоткриена земја“ (1997) и „Коприви“ (Матица македонска, 2008), на монодрамата „Зад решетките“ и на научниот труд „Празнување на Прштени поклади (Прочка) во Струмица и Струмичко“ (Матица македонска, 2013). Дел од нејзината поезија преведена е на бугарски јазик.

Учествувала на многу литературни конкурси и драмски и рацитаторски натпревари. Добитник е на повеќе награди од областа на литературата.

Член е на Друштвото на писателите на Македонија и на Клубот на жени писатели на ДПМ.

СОДРЖИНА

Се думам 7

Пожар 9

Апокалипса 10

Потоп 11

ТИХУВАЊЕ 13

Ќе се разболам од тихување 15

Пред заминување 16

Поздрав 17

Помилуј ме 18

Паѓање 19

Мудрост 21

Величање 22

Патот до голгота 23

МАНАСТИР 25

Манастир 27

Зошто ме напушти 28

Сон 29

Пред потопот 30

Воскресение 31

Ќелија 32

Униние 33

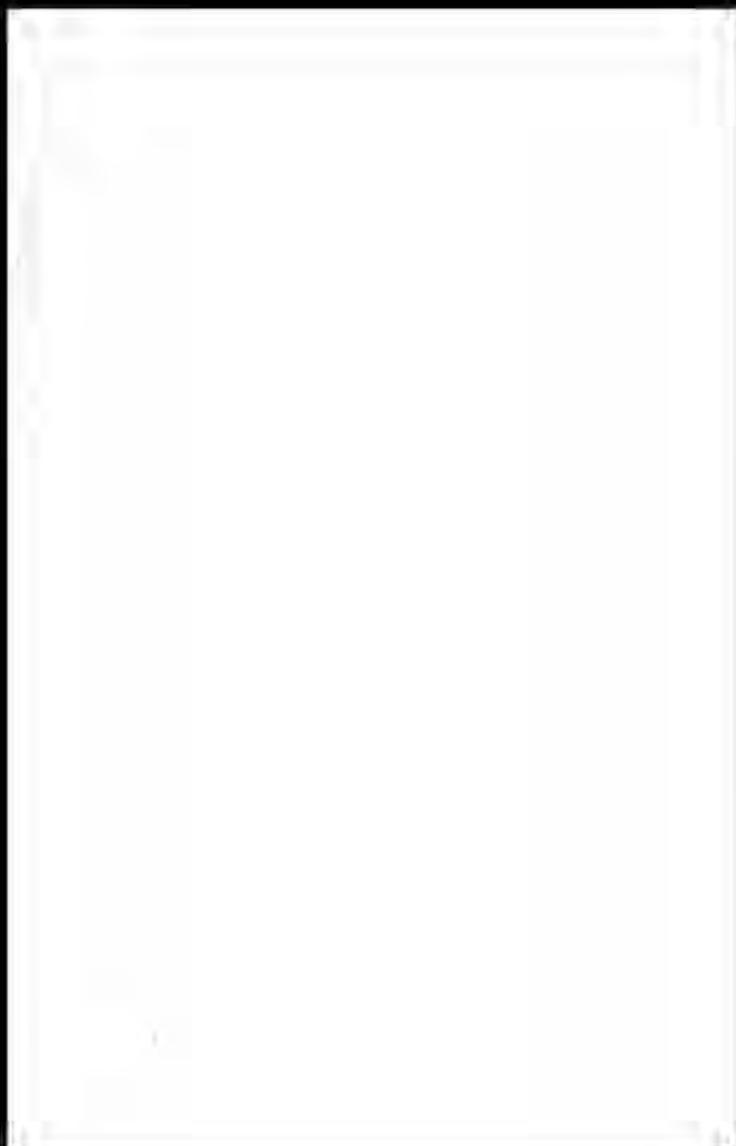
Судниот ден 34
Страв 35
Елегија за мачениците 36

СВЕТЛИНА 39

Елегија за струма 41
Царот е мртов 44
Петнаесет маченици 45
Император 47
Кога смртта доаѓа 48
Светлина 49

МОЛИТВАТА КАКО ИЉАЧ И СПАС (д-р Илија велев) 51

Био-библиографија 53

Во третиот свој поетски ракопис Тихување на сончогледите, младата македонска поетеса Наташа Василевска – Трајчевска како основно и автохтоно поетско кредо ја присвојува молитвата, тој возвишен внатрешен нагон, таа исконска човечка потреба, тој патетичен вознес на обраќање кон Бога, пред сè, како лична артикулација да се воспостави комуникација со надреалното, со трансцендентното, со она до кое не може да се допре без исклучителна моќ за општење со духовното во природата.

Таа својот поетски исказ му го потчинува на божественото во човекот, на некаква неприземна среќа која најдобро се доживува во молк и самотија, под скрамата на сонот каде што слободно може во радост да преболува и до непребол да му се радува на животот кој во молитвата се воздигнува до метафизички димензии и својства кои поблиску ја допираат перцепцијата на цивилизацискиот концепт кон светот и создавањето.

И.Велев

ISBN 978-608-205-376-1

makavej@gmail.com